

Meslek Eğitiminde Olanaklar, Fırsatlar Ve Sorunlar:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 'nde Meslek Yüksek Okullarının Analizi: Doğu Akdeniz Üniversitesi, Bilgisayar ve Teknoloji Yüksekokulu

Ece ÇELİK, Pınar ŞAHİN, Mustafa İLKAN

Özet

Dünya genelinde, mesleki ve teknik eğitimin önemine olan farkındalık günden güne artmakta olup gerek ortaöğretimdeki mesleki alanlara ve gerekse de üniversitelerin ilgili bölümlerine yapılmakta olan talepler eskiye oranla artış göstermektedir ^[1]. Mesleki ve teknik eğitimin bireyler üzerindeki olumlu etkisini göz önünde bulundurarak şu sonuç çıkarılabilir ki; Mesleki ve teknik eğitim planlaması, bireyin öğrenimi sonrası elde edeceği meslek ile öğrenimi boyunca almış olduğu teori bazlı eğitim arasında güçlü bir bağ kurarak iş hayatına hazır hale gelmesine katkı sağlamaktadır ^[2]. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yer alan, yükseköğretim alanındaki çalışmalarını sürekli olarak yenileyen ve geliştiren bir üniversite olarak Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ), Bilgisayar Teknoloji ve Yüksek Okulu (BTYO), mesleki eğitim veren bir yükseköğretim kurumudur. BTYO'nun bünyesinde barındırdığı mesleki eğitim veren bölümler: Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri, Bilgisayar Programcılığı, Biyomedikal Cihaz Teknolojisi, Elektronik Teknolojisi, İnşaat Teknolojisi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Harita ve Kadastro ve Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisans programları yer almaktadır. Bu ve benzeri programlar, bulunduğu coğrafyanın endüstrisine katkıda bulunup ekonomik gelişimine de fayda sağlamaktadır. KKTC'de endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün karşılanamamasının nedeni yine KKTC üniversitelerinin sunmakta olduğu istihdam dışı programların gereğinden fazla tercih edilmesinden kaynaklanmaktadır. Yapılmakta olan bu çalışmanın amacı mesleki eğitim alanındaki güncel tabloyu ortaya çıkartmak ve bahsi geçen sorunlara akılcı çözümler üretmektir. Ayrıca, mesleki eğitimin en büyük artlarından biri de sunulan eğitimin yalnızca ulusal değil, uluslararası platformda da geçerliliğe sahip olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: meslek, teknik, eğitim, endüstri

1. Giriş

Mesleki ve teknik eğitimin temel amacı endüstrinin ihtiyaç duyduğu kalifiye iş gücünün sağlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu gereksinimin karşılanabilmesi açısından eğitim programları ve materyalleri dönemin dinamiklerine göre oluşturulmalı ve düzenlenmelidir. Ekonominin gelişebilmesi açısından ülke sanayiisinin gelişmesi ve bunun için de yetenekli ve alanında bilgili bireylerin yetiştirilmesi öngörülen bir gereksinimdir. Mesleki eğitim çalışmalarından önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) iş ve eğitim ilişkisi usta ile çırağı arasındaki ilişkiyi ibaretti. Ancak, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin (DAÜ) sunmuş olduğu mesleki eğitim programları sayesinde bu eğitimler yüksek öğrenim platformuna taşınarak mesleki eğitimde yeni bir standart oluşturulmuştur. Kıbrıs'taki mesleki ve teknik eğitimin temelleri 1905 yılında sanayii mektebi olarak kurulmuştu. Ancak okul çeşitli baskılar sonucunda 1907 yılında kapatılmıştır. Bu mektepde tekstil alanında eğitim verilmekteydi. Bu araştırmanın sonucu olarak şu söylenebilir ki; Kıbrıs Adası üzerindeki mesleki eğitim çalışmaları endüstrinin gelişimi ile doğru orantılıdır. Yalnızca KKTC'de değil, dünya genelinde de insan gücünün ve bilgisinin endüstriyel faaliyetler alanındaki önemi yadsınamaz bir gerçektir ve bu sebeple de mesleki eğitim almış bireylere olan gereksinim gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde/ekonomilerde artmaya devam edecektir. KKTC nüfusunun büyük bir çoğunluğunu genç bireyler oluşturmaktadır ve bu sebeple bu bireylere kendi istek, alaka ve yetenekleri doğrultusunda kapsamlı bir eğitim sunulması gerekir. Mesleki eğitimde yeterliliğin ölçütünü yine daha önceden de belirttiğimiz üzere toplumun ihtiyaçları ve dolayısıyla endüstri belirlemektedir. Temelde, eğitimin genel amacı birey ile yaşamakta olduğu çevre arasındaki bağı uyumlu hale getirmek ve yine bireyi yaşadığı çevre için üretken kılabilmektir.

Bu çalışma kapsamında Mesleki ve Teknik Eğitiminin önemi, Bilgisayar Teknoloji ve Yüksek Okulu'ndaki (BTYO) mesleki ve teknik eğitim sistemi, BTYO'nun sunmuş olduğu olanaklar, DAÜ'de sıkça karşılaşılmakta olan alan ile ilgili sorunlar, kariyer olanakları ve destek bursları incelenecektir.

2. BTYO'da Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi

Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin temelini oluşturan en köklü eğitim birimidir. 1979 yılında temelleri atılan BTYO'nun bünyesinde barındırmakta olduğu programlar;

Bölümler	Eğitim Süresi	Eğitim Dili
• Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri	4 yıl	İngilizce
• Bilgisayar Programcılığı	2 + 3 yıl	Türkçe
• Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	2 + 3 yıl	Türkçe
• Elektronik Teknolojisi	2 + 3 yıl	Türkçe
• İnşaat Teknolojisi	2 + 3 yıl	Türkçe
• Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	2 + 3 yıl	Türkçe
• Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	2 + 3 yıl	Türkçe
• Harita ve Kadastro	2 + 3 yıl	Türkçe
• Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisansı (Tezsiz)	1 – 2 yıl	İngilizce

2.1. Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri

Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Programı, yüksek okulumuzun bünyesinde 1994 yılında kurulmuştur. Programımız, bilgisayar teknolojisi ve bilişim sistemleri alanında uygulama ve kuramsal tabanlı bir eğitime dayanır. Ayrıca, Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Programı 4 yıllık lisans diploması vermektedir ve programın eğitim dili olarak da İngilizce kullanılmaktadır. Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Programı 4 yıllık bir program olmasına rağmen eğitimde piyasa hedef alınmıştır. Programın hizmet vermiş olduğu alan dolayısı ile, öğrenciler bilgisayar odaklı proje geliştirme yöntemlerini ve yazılım tekniklerini öğrenip bu becerilerini kuramsal bilgileri ile harmanlayıp günümüz teknolojisi kullanıcılarına ve

endüstriye hizmet verebilecek şekilde yetiştirilmektedirler. Buna ek olarak, bu program Avrupa Birliği üyesi olan Almanya'dan ASIIN akreditasyon belgesine ve bununla birlikte yine Avrupa Birliği'nin sunmakta olduğu Euro-Inf Label kalite belgesine sahiptir. ASIIN akreditasyonu ve EQAINE tarafından verilen Euro-Inf Label kalite belgesi sayesinde mezunların diplomaları tüm Avrupa'da serbest dolaşımı sağlanmış olup eğitim kaliteleri tescillenmiştir. Bilişim alanındaki ihtiyaçlar ve yenilikler dahilinde, ders programları ve içerikleri düzenli olarak güncellenmektedirler. Dersler, bilgisayar laboratuvarlarında bireysel ve takım olmak üzere proje geliştirme esaslı ya da sınıf çalışmaları şeklinde verilmektedir. Öğrencilere verilen projelerin ve çalışmaların en az bir proje danışmanı tarafından takipleri yapılır. Programın sunmuş olduğu derslerde araştırma ve bireysel/takım bazlı öğrenme becerilerinin geliştirilmesi esas amaçtır. 6. Dönem (3. Yıl) sonunda öğrencilere yaz stajı yapabilme hakkı verilir ve bu staj çalışması öğrenciler ile iş hayatı arasındaki ilk bağı kurmayı amaçlamaktadır. Programın son yılını takiben, öğrencilere bitirme projelerini alma hakkı tanınır. 7. Dönem içerisinde bitirme projesi oryantasyonu dahilinde öğrenciler proje üyeleri ile tanışır, bir öğretim elemanının rehberliğinde toplantılar düzenleyip proje dokümantasyonunu hazırlamaya başlarlar. Bu dokümantasyon öğrencilere 8. dönemde hazırlayacakları bilgisayar tabanlı projelerinde yardımcı olmak için kullanılacaktır. Öğrenciler hem yazılım geliştirme hem de İngilizce doküman hazırlayabilme kabiliyetlerini kullanmış olurlar. Ayrıca öğrenciler alanlarında ihtiyaç duyacakları matematik, işletme, işletim sistemleri ve bilgisayar programcılığı gibi bir çok ders ile yoğun bir eğitim sistemine tabi tutulurlar.

2.2. Bilgisayar Programcılığı

Mesleki ve Teknik Eğitime katkı sağlayan bir diğer program olan Bilgisayar Programcılığı 2 ya da 3 yıllık ön lisans eğitimi veren bölümlerimiz arasında yer almaktadır. Bilgisayar programcılığı ön lisans programının eğitim dili Türkçe'dir. Bu program, bilgisayar ve bilgisayar sistemleri kurulumu, uygulama destekli işletme programları geliştirme, web tabanlı programlar geliştirme ve bu programların servis/bakımını sağlama, bilgisayar destekli takım çalışmalarına katılma alanlarında ara eleman yetiştirmeyi amaçlar. Programcılık tabanlı dersler iki saat kuramsal, iki saat ise laboratuvar olmak üzere haftalık toplamda dört saattir. Bilgisayar Programcılığı ön lisans programı öğretim elemanları, öğrencilerine kavramsal bilgilerini ve piyasa deneyimlerini bu ders saatlerinde aktarmaktadırlar. Bu ders saatlerinde öğrenciler

yalnızca teorik bilgiler edinmekle kalmayıp sektörel alanda da çalışmalar sunarlar. Öğrenciler, eğitimlerinin ilk yılında bilgisayar programcılığı alanında ihtiyaç duyulan matematik, işletme, bilgisayar donanımı vb. konularda da dersler görmektedirler. İlk yılın sonunda öğrenciler, bilgisayar alanında hizmet veren bir kurumda staj yaparlar. Eğitimlerinin ikinci yılında öğrenciler, bilgisayar ağ sistemleri, programlama teknikleri, nesne tabanlı programlama teknikleri ve veri tabanı yönetim sistemleri gibi dersler görürler. Üçüncü sınıfa devam edip tekniker olmayı amaçlayan öğrenciler beş ek ders daha alıp bir dönem boyunca piyasada sektörle alakalı bir kurumda çalışıp bilgi ve becerilerini kanıtlamış olurlar.

2.3. Biyomedikal Cihaz Teknolojisi

Biyomedikal Cihaz Teknolojisi ön lisans programı dört dönemi kapsayan bir eğitim programına sahiptir. Sunulan programın eğitim dili Türkçe'dir. Bu ön lisans programı da diğer ön lisans programlarında olduğu gibi yalnızca kuramsal bilgiyle sınırlı olmayıp daha çok uygulamalara dayalı oluşudur. Bunun amacı da öğrencilerimizin laboratuvar ortamlarında çalışarak öğrenme ve becerilerindeki özgüvenlerini arttırmaktır. Bu bölümden mezun olacak öğrenciler kolayca iş bulmanın yanı sıra iş kurabilme ve destek sağlayabilme yetilerini geliştirecek mesleki ve teknik bilgileri kazanırlar. Kariyerlerini bu yönde kurmak isteyen öğrencilere, ilk yıl büyük oranda İngilizce dilini geliştirmeye yönelik dersler ve meslek içerisindeki alanları tanıma ve piyasa inceleme olanakları sağlayan elektrik, elektronik, sayısal elektronik ve biyolojik işaretlerin oluşumu, EEG, EMG ve EKG işaretlerinin ölçümleri ve mesleki alanda ihtiyaç duyulan bilgisayar kullanma becerilerini geliştirmeye yönelik dersler müfredat dahilinde verilmektedir. Eğitimin ikinci yılında öğrenciler yoğun bir staj programına tabii tutulur ve biyomedikal cihazların kullanımı, onarımı, tıbbi görüntüleme sistemleri hakkında eğitimler alırlar. Eğitimlerinin son döneminde öğrenciler tıbbi uygulamalar başlığı altında hastahanelerdeki biyomedikal cihazlar üzerinde uygulamalar yaparak üniversitede öğrenmiş oldukları bilgi ve deneyimleri hayata geçirirler.

2.4. Elektronik Teknolojisi

Elektronik Teknolojisi ön lisans programı toplamda iki yıl eğitim süresine sahip olup üçüncü yıla devam etmek isteyen öğrenciler için de tekniker olabilme olanağı sunulmaktadır. Elektronik teknolojisi ön lisans programı Türkçe dilinde eğitim vermektedir ve dersler teorik ve laboratuvar olmak üzere iki farklı ortamda sunulmaktadır. Derslere ek olarak, öğrencilere proje ödevleri verilmekte, bilgi ve

becerileri bu sayede sınanmaktadır. Öğrenciler birinci yılın sonunda yaz stajına tabii tutularak mesleki becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır ve yine üçüncü yıla devam etmek isteyen öğrenciler endüstriyel staj yapmakla yükümlüdürler. Bu staj çalışması da yine öğrencilerin iş bulmalarında gerekli motivasyonu ve teknik bilgiyi kazanmalarında önemli bir rol oynamaktadır. Programın birinci yılında öğrenciler mesleki alanları tanıma ve saha incelemeleri, temel elektrik, elektronik ve sayısal elektronik tabanlı bilgisayar uygulama becerilerini geliştirmeye yönelik dersler alırlar. İkinci yılda öğrenciler teorik ve uygulama tabanlı dersler alırlar. Bunlardan bazıları mikroişlemcilerin mimarisi, mikroişlemcilerin programlaması, elektrik alanındaki tesisat tasarımı ve elektronik alanında çalışmaların yapıldığı bir çok teknoloji dersi alırlar. Üçüncü yıla devam eden öğrenciler önceki senelerde görmüş oldukları derslere devam edip son dönemlerinde ise endüstriyel staja tabii tutulurlar.

2.5. İnşaat Teknolojisi

İnşaat Teknolojisi ön lisans programı, inşaat sektörünü günümüz teknolojisi ile harmanlayıp bu bölümden mezun olan öğrencilerine inşaat sektöründe ve şantiye ortamında uygulamalı, teknik donanımlarını kullanabilecekleri iş sahaları yaratmaktadır. Öğrenciler ayrıca iş güvenliği ve işçi sağlığı konularında da bilgi edinmektedirler. İki yıllık programı bitiren öğrenciler bilgisayar okur yazarlığı, el çizimleri ve Auto-CAD çizimleri, mimari ve statik projelendirme, yapı yöneticiliği, arazi ölçme metotları ve aletleri kullanabilme bilgisi, bina metraj ve keşif raporu, laboratuvar ortamında yapı malzemeleri üzerinde deneyler, yol yapımı ve parselasyon işlemi ve yapı malzemeleri bilgisi gibi bir çok alanda bilgi ve beceriye sahip olurlar. Üçüncü yıla devam etmek isteyen öğrenciler sıhhi tesisat, bilgisayar destekli yapı maliyet hesaplamaları ve teknik seçmeli derslerin yanı sıra bir de endüstriyel sataja tabii tutulurlar. Bu alandaki derslerin %40 teorik, %60 ise uygulama ağırlıklıdır.

2.6. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans programı 1997 yılından bu yana devam ettirilen bu program KKTC'deki ilk ve tek bilgisayar uygulamalı muhasebe eğitim programıdır. İki yıllık programı bitiren öğrenciler üçüncü yıla devam edebilir ve hatta ilgili bir bölümde lisans programına kayıt yaptırabilirler. Bu programın amacı piyasaya uygulamalı muhasebe bilgisine sahip, ekonomi, finans, iş idaresi konularında fikri olan ara elemanlar yetiştirmektir. Ayrıca bu program Avrupa Birliği'ne (Almanya) bağlı FIBAA akreditasyon belgesine sahiptir. Bu programdan mezun olan öğrenciler

muhasabe alanındaki paket programları kullanabilme, matbu evrakları tanıyabilme ve düzenleyebilme, muhasabe alanında kullanılan defterleri belirtilen kanun ve esaslara göre elde ve bilgisayar ortamında işleyebilme, muhasabe alanındaki ilkelere dayalı bilgisayar okur yazarlığının önemini kavrayabilme, mesleki ahlaka sahip, üst ve alt kademelerce belirlenen sorumluluklarına sahip çıkabilme yeteneklerine sahip olurlar. Birinci yılda öğrencilere muhasabe alanındaki temel bilgiler, kayıt oluşturabilme becerileri, finansal yapı analizi ve finansal değerleri kullanabilme becerileri verilir. İkinci yılı takiben öğrenciler muhasabe belgelerini tanıyabilme, bilanço ve gelir tablosu düzenleyebilme alanlarında dersler alırken bunun yanı sıra paket programları kullanıp muhasabe ile bilgisayar ortamında uygulama çalışmaları yaparlar. Üçüncü yıla devam etmek isteyen öğrenciler, pazarlama ilkeleri, finansal raporlamalar, K.O.B.I yönetimi, yönetim muhasebesi ve işletme stratejileri dersleri alırlar. Öğrenciler üçüncü yılın son dönemi mezuniyet projesi yapmakla yükümlüdürler.

2.7. Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik ön lisans programı, öğrencilerini sağlık hizmetleri alanında ihtiyaç duyulan ara eleman talebini karşılamak için yetiştirip, onlara tıbbi sekreterlik alanında teknolojiyi en etkin şekilde kullanabilmelerini mümkün kılmayı amaçlar. Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı, FIBAA belgesi ile akredite edilmiştir. Bu program dahilinde sunulan dersler ağırlıklı olarak uygulamaya dayanmakta olup, projeler, mesleki araştırmalar ve incelemeler ile desteklenmektedir. Programın müfredatı, bilgisayar okur-yazarlığı, büro yönetimi, tıbbi dokümantasyon, mesleki İngilizce dili, Türkçe sağlık işletmeciliği, araştırma yöntemleri ve tıp dersleri olmak üzere sekiz farklı daldan oluşmaktadır. Programın birinci yılında öğrenciler, büro yöneticiliği, tıbbi dokümantasyon ve tıp alanlarında dersler alırlar. Programın ikinci yılında ise, öğrenciler araştırma teknikleri ve biyoistatistik dersleriyle birlikte önceki dönem görmekte oldukları derslere devam ederler. İkinci yılın son döneminde ise öğrenciler sağlık sektöründe hizmet veren bir kurumda staj yapmakla yükümlüdürler. Öğrenciler, ayrıca ilgili programın 3'üncü yılına da devam edebilirler.

2.8. Harita ve Kadastro

Harita ve Kadastro ön lisans programı, baraj, imar, kadastro, yol, sulama ve kurutma gibi harita ve planlama alanındaki işlerde ihtiyaç duyulan mühendis ile işçi arasındaki köprüyü oluşturacak yüksek ilgi ve bilgi sahibi ara elemanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu programın eğitim dili Türkçe olup dersler, teorik bilgiler ve

beceriye dayalı uygulamalarla zenginleştirilmiştir. Günümüz teknolojisiyle donatılmış laboratuvarlarımızda, bilgisayara giriş dersleri, AUTO-CAD yazılımı üzerinde 2 ve 3 boyutlu uygulamalar, klasik çizim yöntemleri, topoğrafya laboratuvar çalışmaları, ölçüm cihazları çalışmaları, GIS laboratuvar çalışmaları yapılmaktadır. Yukarıda verilmiş olan bilgilere dayanarak şunu söyleyebilmek mümkündür ki; Harita ve Kadastro Programı uygulamalı eğitim prensiplerine dayanarak hazırlanmış olup, programın müfredatı %40 teori ve %60 uygulama tabanlı hazırlanmıştır. Eğitimlerine devam etmek isteyen öğrenciler için ilgili programın 3'üncü yılı da mevcuttur ^[3] ^[4].

2.9. Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisansı

Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisans Programı, bilgisayar teknolojileri alanındaki yeniliklerin ve ihtiyaçların tespitini/takibini yapıp, teknik ve teorik bilgilerini bilişim teknolojileri projelerine aktarabilen, sorun analizi yapabilen ve çözümler üretebilen bilişim teknolojileri uzmanları yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Programın eğitim süresi 1-2 yıl olup eğitim dili olarak İngilizce kullanılmaktadır. Dersler ağırlıklı olarak proje bazlı olup lisans mezunlarının bilişim sistemleri alanındaki lisansüstü eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemektedir. Programa, Bilişim Teknolojileri, Bilgisayar Bilimi, Bilgisayar Mühendisliği, Bilişim Sistemleri Yönetimi veya ilgili bir alanda lisans diploması sahibi bireyler başvurabilirler.

3. BTYO'daki Olanaklar ve Kariyer Fırsatları

Bilgi Teknolojileri ve Bilişim Sistemleri lisans programından mezun olan öğrenciler, bilgi teknolojilerinin dahil olduğu her branşta görev ve sorumluluk alma ve çalışma yeterliliğine sahip olarak eğitimlerini tamamlarlar. Ayrıca, bu bölümden mezun olan öğrenciler için akademik kariyer yapma olanakları da mevcuttur. Bu bölümden mezun olan öğrenciler, web tasarımı, programlama, veri tabanı tasarımı, sistem mimarisi, sistem analizi, proje ekip çalışmaları, bilgisayar ağları kurulumu ve bunların yönetiminin yanı sıra bilgisayar öğretmenliği yapabilme şanslarına sahiptirler.

Bilgisayar programcılığı ön lisans programı öğrencilere bilgisayar destekli yazılım mühendisliği araçları kullanarak bilgisayar yazılımı ve yönetimi konularındaki bilgi ve deneyimlerini geliştirmektedirler. Bu bölümden mezun olan öğrenciler, bilgisayar programcılığı, web tasarımı, bilgisayar bakım/onarımı, bilgisayar ağları bakımı ve sitem geliştirme gibi temel konularda çalışmalar yapabilirler. Bununla birlikte

öğrenciler, Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Lisans Programına devam edebilir, eğitim ve kariyerlerini akademik branşta sürdürebilirler.

Biyomedikal Cihaz Teknolojisi ön lisans programı öğrencileri, elektronik laboratuvarlarında, deney masalarında osiloskop, güç kaynağı ve işaret üreticileri ile donatılmış düzenekler ile çalışmalar yaparlar. Bu laboratuvarlarda EKG eğitim seti, EKG simülatör eğitim seti, solunum hızı monitörü eğitim seti, EMG eğitim seti, EEG eğitim seti ve PCG eğitim seti bulunur. Bu programın mezunları, kamuya ait ya da özel hastahanelerde, laboratuvarlarda ve tıbbi cihaz satışı ve servisi sunan firmalarda teknisyenlik yapabilirler.

Elektronik teknolojisi ön lisans programında mezun olan öğrenciler ise bina ve sanayii elektrik tesisatlarının projelendirilmesi ve uygulamalarında, elektrik makinaları ve elektronik ev aletlerinin bakım/onarımlarında, bilgisayar bakım/onarımlarında, kamu ve özel sektörde teknisyen olarak ve elektronik devre tasarım/üretiminde hizmetler verebilmektedirler.

İnşaat Teknolojisi ön lisans programı mezunları, şantiye yöneticiliği, klasik çizim ve Auto-CAD çizim projeleri tasarımı, arazi ölçüm ve haritaların hazırlanması, bina metraj ve keşif raporlarının hazırlanması, inşaat sektöründe yapı laboratuvarı teknisyenliği ve yol yapımı/parselasyon teknikerliği yapabilmektedirler.

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans programı mezunu olan öğrenciler ise bugün piyasada ihtiyaç duyulan, muhasebe işlemlerini bilgisayar ortamında tutabilen, Sage İngilizce muhasebe programı ve Expert Türkçe muhasebe programlarını kullanabilen kalifiye elemanlar olarak iş dünyasına hazır hale gelirler.

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik ön lisans programı mezunları, hasta ile doktor arasındaki temel bağı oluşturmaktadırlar. Bu programın mezunları hasta psikolojisinden anlayan, ön büro, dosya hazırlama, arşivleme ve randevu alma işlemlerini gereği ile yerine getirebilecek performansa sahip olurlar. Ayrıca bu programı tamamlayan bireyler kamu ve özel sektöre ait kurum ve kuruluşlarda çalışabilmektedirler.

Harita ve Kadastro programı mezunları, inşaat sektöründeki ihtiyaca endeksli olarak yetiştirilmiş, kalifiye, profesyonel, iş ahlakı olan, yabancı dil olarak İngilizceyi kullanabilen ve kalite kontrolü yapabilmede uzman ara elemanlar olarak piyasaya kazandırılırlar.

Bilişim Teknolojileri Yüksek Linsans Programı mezunları, sistem tasarımı, veritabanı tasarımı, sunucu ve istemci odaklı uygulamalar, ağ sistemleri ve bu sistemlerin analizleri alanlarında çalışabilirler. İlgili program 3 zorunlu ve 7 seçmeli toplamda 10 ders ile bir dönem projesinden oluşmaktadır. Öğrenciler mesleki tercihlerine göre ihtiyaç duydukları dersleri seçebilirler ^{[3][4]}.

4. Burslar

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu'nda bulunan programlarda okumakta olan öğrencilere uygulanan burs imkanları şu şekildedir;

- Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ya da %100 burslu,
 - DAÜ giriş sınavında başarı sağlayan KKTC vatandaşı olan öğrencilere %100, %50 ve %25 burslu okuma imkanı sunulmaktadır.
- Bilgisayar Programcılığı;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Biyomedikal Cihaz Teknolojisi;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Elektronik Teknolojisi;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına sınavsız giriş hakkı,
 - Sınavsız giriş yapan tüm meslek lisesi mezunlarına devlet bursu alma imkanı sunulmaktadır.
- İnşaat Teknolojisi;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,

- ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Muhasebe ve Vergi Uygulamaları;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Harita ve Kadastro;
 - ÖSYS (YGS1) başarı sırasına göre %50 burslu ve %100 burslu,
 - ÖSYS (YGS1) tercih sırasına göre %25 burslu (1. tercih), %20 burslu (2. tercih) ve %15 burslu (3. tercih),
 - KKTC vatandaşı, meslek lisesi mezunlarına ise sınavsız giriş hakkı sunulmaktadır.
- Bunlara ek olarak DAÜ, öğrencilere sporcu ve genel başarı olmak üzere iki ayrı branşta da burs olanakları sağlamaktadır ^{[3][4]}.

5. Öneriler

Yapılan çalışmada KKTC’de yer alan meslek yüksek okullarından DAÜ-Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu’nun mevcut eğitim durumu tespit edilmiştir. Gelişmiş ülkelerde orta ve yüksek mesleki eğitimin tüm eğitime oranı %70 ancak KKTC’ de bunun bir ön çalışması henüz yapılmamıştır. Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu dahilindeki programlar ile piyasayı beslemekte, ancak farklı mesleki alanlarda da endüstrinin talebi olmakta ve bu talep yeterli oranda karşılanamamaktadır. Değinilmesi gereken ayrı bir nokta da; öğrencinin mesleki eğitim ile aile faktörü arasında

kalmasıdır. Bir çok ailenin eğitim konusunda kalıplaşmış fikirleri mesleki eğitime yönelmek isteyen öğrencilerin önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Örneğin ailelerin, tıp, hukuk ve mühendislik gibi branşların dışında yer alan bölümlerin toplum tarafından kabul görmeme yanlılığına düşmeleri öğrencilerin yanlış tercih yapmalarına sebebiyet vermektedir. Yapılan çalışmada sunulan programların artışı ve ifade edilen sorunların çözümleri öğrenci, eğitim kurumu ve endüstri üçgeni arasında belirlenip, sonuca ulaştırılacaktır.

6. Kaynaklar

[1] BINICI Hanifi ve ARI Necdet, Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt24, Sayı 3 (2004), 383-396.

[2] Doğan HIFZI, Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması.

[3] Doğu Akdeniz Üniversitesi,

<http://ww1.emu.edu.tr/en/academics/schools/computing-and-technology/c/646>

[4] Bilgisayar Teknoloji ve Yüksekokulu, <http://sct.emu.edu.tr/>